

Szkolny Konkurs Historyczny „Blżej Historii”.

Polacy w czasach II wojny światowej. Działalność Polskiego Państwa Podziemnego.

Materiały do kategorii film:

1. "Pianista" (2002), reż. Roman Polański

Zdecydowanie najpopularniejsze dzieło Romana Polańskiego, uznawane często za najlepszy film wojenny jaki kiedykolwiek powstał. Jest to koprodukcja polsko-francusko-niemiecko-brytyjska opowiadająca historię Władysława Szpilmana. Był on wybitnym polskim pianistą żydowskiego pochodzenia, który przeżył warszawskie getto, a potem ukrywał się w ruinach zniszczonej powstaniem stolicy. Film zdobył trzy Oscary, w kategoriach Najlepszy scenariusz adaptowany, Najlepszy reżyser oraz Najlepszy aktor pierwszoplanowy (Adrien Brody).

2. "Kurier" (2019), reż. Władysław Pasikowski

Najnowszy film Władysława Pasikowskiego ("Pitbull. Ostatni pies", "Pokłosie"), którego premiera odbyła się 15 marca 2019 roku. Produkcja zapowiadana była jako sensacyjne kino historyczne z elementami szpiegowskimi. Film inspirowany jest prawdziwymi wydarzeniami, historią Jana Nowaka-Jeziorańskiego, który podczas II Wojny Światowej funkcjonował jako kurier Armii Krajowej i brał udział w Powstaniu Warszawskim. Jeziorański wywiózł z okupowanej Warszawy między innymi mikrofilmy dokumentujące Powstanie Warszawskie oraz jako kurier spotkał się nawet z samym Winstonem Churchillem. Po dziś dzień uznawany jest za jedną z najważniejszych osób II Wojny Światowej, w związku z czym uzyskał wiele odznaczeń, w tym Order Orła Białego i Krzyż Srebrnego Orderu Virtuti Militari. Współproducentem filmu "Kurier" jest Muzeum Powstania Warszawskiego.

3. "Katyń" (2007), reż. Andrzej Wajda

"Katyń" to film, który przeszedł do historii polskiej kinematografii jeszcze na długo przez swoją premierę. Wszystko rzecz jasna z uwagi na podejmowaną tematykę. Zbrodnia katyńska po dziś dzień budzi wiele kontrowersji, a Sowieci przez wiele lat wypierali się winy za mord na polskich jeńcach wojennych. Produkcja była również niezwykle ważna dla samego reżysera, Andrzeja Wajdy, z uwagi na kwestie osobiste – ojciec Wajdy został rozstrzelany przez Sowieców w 1940 roku, a jego matka do końca życia nie potrafiła uwierzyć w śmierć męża i czekała na jego powrót. I o tym właśnie jest film "Katyń". O bestialskim mordzie sowieckich żołnierzy na polskiej inteligencji i oficerach, oraz o kobietach – żonach, matkach, siostrach i córkach – które latami czekały na ich powrót.

4. "Wołyń" (2016), reż. Wojciech Smarzowski

To jeden z najgłośniejszych filmów Wojciecha Smarzowskiego. Akcja filmu rozpoczyna się wiosną 1939 roku w ukraińskiej wiosce zamieszkiwanej przez Ukraińców, Polaków i Żydów. Wszyscy żyją we względnej zgodzie, do czasu wybuchu II Wojny Światowej. Wtedy, realia wioski zmienia najpierw sowiecka okupacja, a następnie atak III Rzeszy na Związek Radziecki. Główną bohaterką filmu jest Zosia, która w chwili rozpoczęcia akcji ma zaledwie 17 lat. Śledząc jej tragiczne losy jesteśmy

świadkami okrutnej wojennej rzeczywistości, a wreszcie ludzkiego zezwierzęcenia, które przejawiało się w postaci rzezi wołyńskiej. Film Smarzowskiego jest niezwykle dobitnym, brutalnym, naturalistycznym i bezlitosnym obrazem. "Wołyń" to film wyłącznie dla ludzi o mocnych nerwach.

5. "Dzieci Ireny Sendlerowej" (2009), reż. John Kent Harrison

Film wojenny koprodukcji polsko-amerykańskiej, będący ekranizacją powieści Anny Mieszkowskiej. Opowiada historię Ireny Sandler, kobiety która w trakcie II Wojny Światowej należała do polskiego podziemia i trafiła do aresztu za przemykanie około 2.5 tysiąca dzieci z warszawskiego getta. Film został doceniony za granicą, a w obsadzie znalazły się między innymi Anna Paquin ("Czysta Krew", seria "X-Men") oraz Danuta Stenka ("Nigdy w życiu!", "Katyń").

6. "W Ciemności" (2011), reż. Agnieszka Holland

Polski film wojenny nominowany do Oscara w kategorii Najlepszy film nieanglojęzyczny. Przedstawia on historię Polaka ze Lwowa, imieniem Leopold Socha (w tej roli Robert Więckiewicz), który podczas II Wojny Światowej, przez ponad rok ukrywał grupę uciekinierów z getta. Początkowo robił to dla pieniędzy, potem jednak nawiązał tak silną więź z uciekinierami, że to co początkowo było jedynie okazją do zarobku, zamieniło się w heroiczną walkę o ludzkie życie.

7. "Pokolenie" (1954), reż. Andrzej Wajda

Jeden z pierwszych filmów w dorobku Andrzeja Wajdy. Ten polski film wojenny opowiada o losach Stacha, młodego złodziejzaka, który z uwagi na brak wykształcenia zatrudnia się w warsztacie stolarskim. Przez kolegę z pracy poznaje Danutę, piękną komunistkę, w której z miejsca się zakochuje. Wspólnie walczą z okupantem, a podczas powstania w getcie warszawskim dostają rozkaz przejęcia grupy Żydów.

8. "Powstanie Warszawskie" (2014), reż. Jan Komasa

Jest to twór o tyle ciekawy, że jest pierwszym w historii filmem wojennym non-fiction, czyli filmem fabularnym w całości zmontowanym z materiałów dokumentalnych. Traktuje on o historii Powstania Warszawskiego poprzez opowiadanie losów dwóch młodych reporterów, którzy byli świadkami wydarzeń w stolicy w 1944 roku.

9. "Generał Nil" (2009), reż. Ryszard Bugajski

Polski film wojenny, przedstawiający historię człowieka, którego Niemcy bali się jak ognia. Generał August Emil Fieldorf, pseudonim "Nil", który będąc dowódcą Dywersji AK, kierował najważniejszymi akcjami w okupowanej przez nazistów Warszawie. Film ukazuje również sceny słynnej akcji AK, w której zlikwidowano Franza Kutschere, dowódcę SS.

10. "Europa Europa" (1990), reż. Agnieszka Holland

Historia chłopca pochodzącego z żydowskiej rodziny, imieniem Perel, który w wyniku faszystowskich prześladowań, zmuszony jest do ucieczki z rodzimej Saksonii. Wraz z rodziną dociera do Polski. Gdy ta zostaje zajęta przez nazistów, po długim okresie tułaczki chłopiec trafia w ręce Niemców. Ci z jakiegoś powodu biorą go za wzorowego Aryjczyka. Perel, ukrywając prawdę w celu przeżycia, mimowolnie staje się niemieckim bohaterem wojennym, głoszącym nazistowskie hasła propagandowe. Za zasługi wystany zostaje do elitarnej szkoły Hitler-Jugend (pol. Młodzież Hitlera).

11. "Kanał" (1956), reż. Andrzej Wajda

Kolejny polski film wojenny traktujący o Powstaniu Warszawskim. Przedstawia on ostatnie godziny życia żołnierzy AK, którzy pod koniec Powstania, po nieudolnej próbie przebicia się przez stanowiska niemieckich oddziałów, dostali polecenie przedostania się z Mokotowa do Śródmieścia. Jednak jedyną drogą do wciąż walczącej dzielnicy były kanały.

12. "Kamienie na szaniec" (2014), reż. Robert Gliński

Ekranizacja książki, którą znają wszyscy, gdyż należy do kanonu lektur szkolnych. "Kamienie na szaniec" to historia trzech przyjaciół – Alka, Zośki i Rudego. Ambitni maturzyści i harcerze, z wielkimi planami na przyszłość, których życie zostaje złamane wydarzeniami z września 1939 roku. Młodzi zamiast bezdusznego przetrwania za wszelką cenę postanawiają zaryzykować wszystko w walce o wolną Ojczyznę. Jest to wzruszająca historia o sile przyjaźni, poświęcenia i honoru.

13. "Miasto 44" (2014), reż. Jan Komasa

Kolejny polski film wojenny, skupiający się głównie na nastoletnich bohaterach, którym przyszło dorastać w czasach nazistowskiej okupacji. Tym razem jest to jednak historia nie o przyjaźni, a o młodszej, pierwszej miłości dwojga nastolatków, którzy walczyli o życie w trakcie Powstania Warszawskiego.

14. "Dywizjon 303. Historia prawdziwa" (2018), reż. Denis Delić

Film inspirowany powieścią Arkadego Fiedlera o tym samym tytule. Opowiada historię polskich lotników, którzy stali się istną legendą w trakcie II Wojny Światowej, tworząc elitarną jednostkę Dywizjon 303, w ramach Królewskich Sił Powietrznych Wielkiej Brytanii. Początkowo wyśmiewani i lekceważeni przez Brytyjczyków, wykazali się ponadprzeciętnymi zdolnościami i heroizmem.